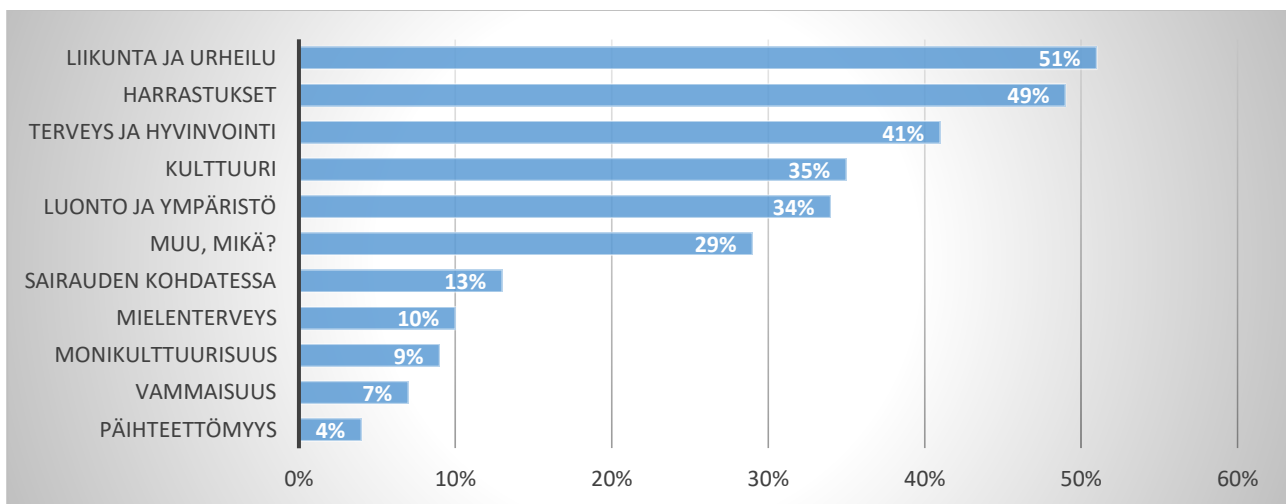

YHDISTYKSISTÄ HYVINVOINTIA -YHDISTYSKARTOITUS

Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry:n Yhdistyksistä hyvinvointia -hanke toteutti toimialueensa yhdistyksille sähköisen yhdistyskartoituksen maaliskoukokuussa 2020. Kartoituksella selvitettiin mm. yhdistysten kehittämis- ja koulutustarpeita, yhteistyötahoja sekä yhteistyöhön liittyviä haasteita. Kysely suunnattiin yhdistyksille, jotka toimivat Pohjois-Pohjanmaalla, lukuun ottamatta Kalajokilaaksoa. Yhteensä kartoitukseen vastasi 251 yhdistykseen kuuluvaa toimijaa kaikkiaan 220:stä eri yhdistyksestä.

Vastaajat

Vastanneiden yhdistysten yleisin toimiala oli urheilu ja liikunta (kuvio 1), vaikka varsinaisia liikunta- ja urheiluseuroja vastaajista oli vain noin 16 %. Vastauksia kartoitukseen tuli kaikista kyselyn kohdealueen 22 kunnasta. Yhdistyksen oli mahdollista ilmoittaa toimivansa useamman kunnan alueella. Suurimmalla osalla vastanneista yhdistyksistä toiminnan kohderyhminä olivat joko ikääntyvät, aikuiset, nuoret ja/tai lapset, noin viidesosalla vastaajista myös erityisryhmät. 90% kaikista vastaajista kuului yhdistyksen hallitukseen/johtokuntaan, muut vastaajat olivat yhdistysten jäseniä.

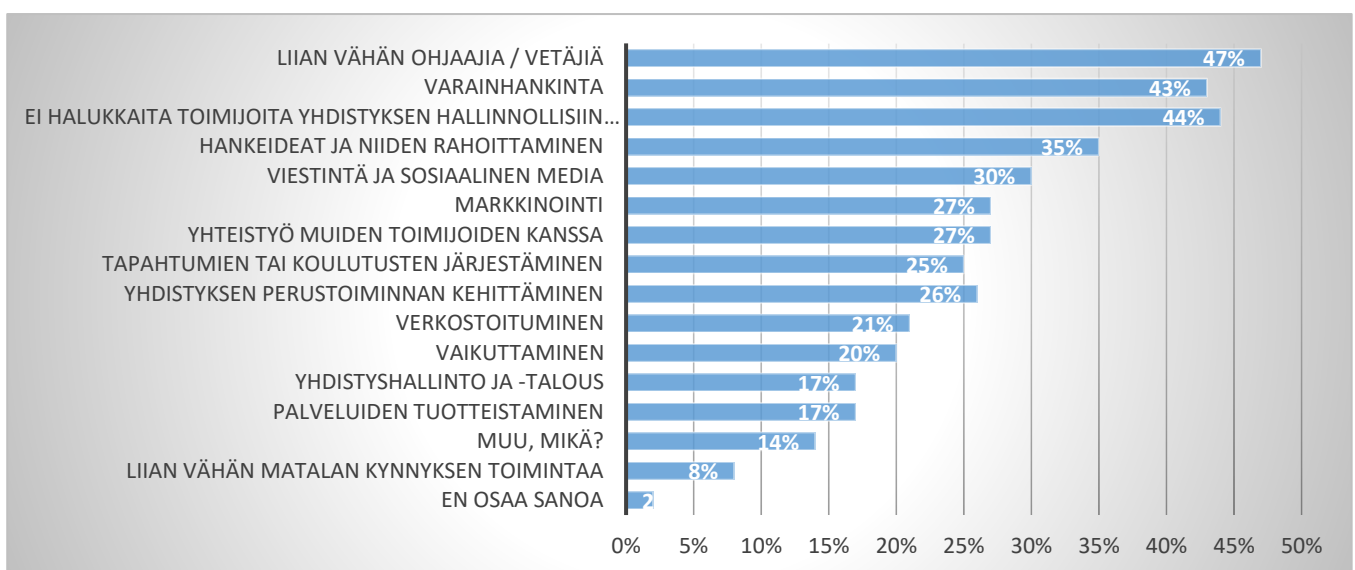
Kuvio 1. Vastanneiden yhdistysten toimiala.

Lähes puolet (48%) vastanneista yhdistyksistä oli alle 100 jäsenen yhdistyksiä. 31%:lla vastanneista yhdistyksistä oli jäseniä 101-300, 10%:lla yli 300 jäsentä ja 8%:lla yli 500 jäsentä.

Haasteet ja kehitystarpeet

Kartoituksessa selvitettiin yhdistystoiminnan haasteita ja asioita, jotka kaipaivat kehittämistä. Suurimmat haasteet ja kehitystarpeet nähtiin uusien yhdistystoimijoiden rekrytoinnissa. Sekä uusien ohjaajien että hallitusten jäsenten löytäminen koettiin merkittävimiksi haasteiksi yhdistystoiminnassa. Lisäksi varainhankinta koettiin haasteena ja sitä pitäisi kehittää. Muita yleisesti kehitystarpeiksi koettuja asioita olivat mm. hankeideat ja niiden rahoittaminen, viestintä, markkinointi ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.

(kuvio 2)

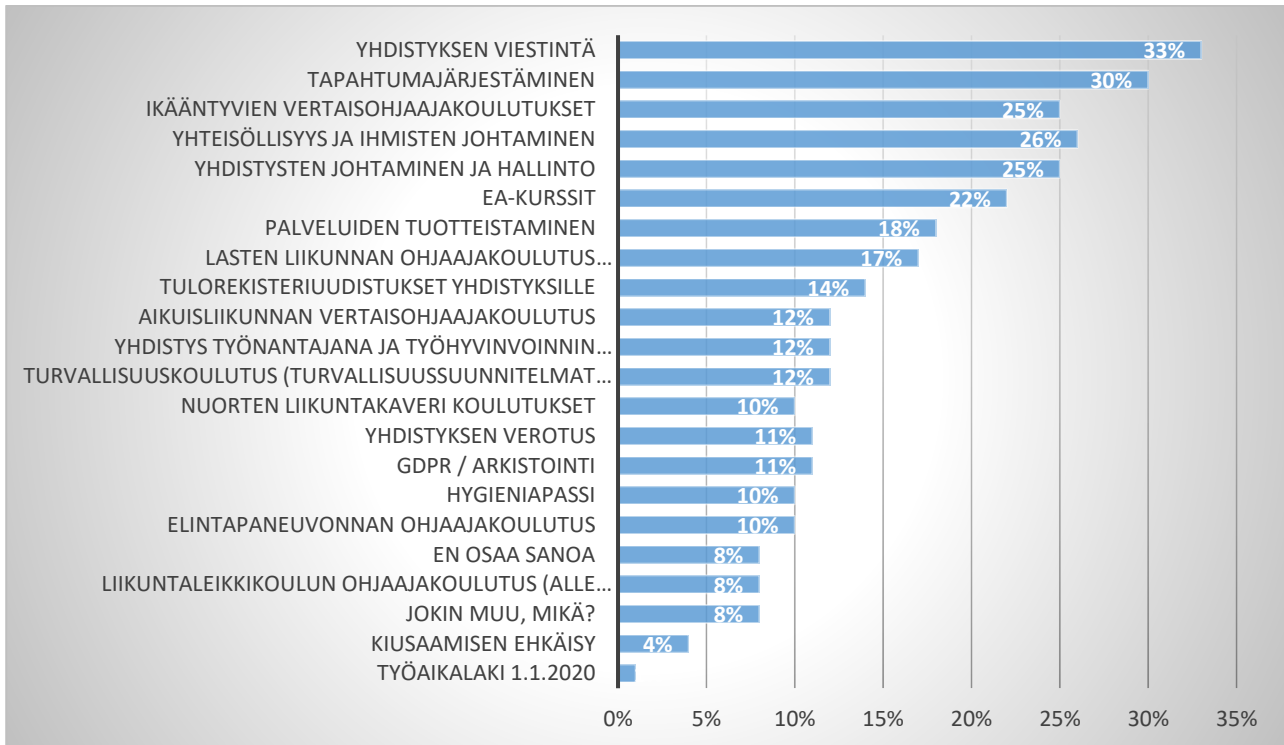
Kuvio 2. Yhdistystoiminnan suurimmat haasteet ja kehityksen kohteet.

Tuki ja koulutustarpeet

Tärkein tuki, jota yhdistykset kartoituksen mukaan kaipaavat on koulutus, jota toivoo 39 % vastanneista. Muista tärkeimmiksi koetuista tuen muodoista 32 % kaippaa yhdistyskohtaista neuvontaa ja 29 % verkostotapaamisia, kuten yhdistysten puheenjohtajien tapaamisia.

Vastaajien mukaan yhdistyksille hyödyllisimmiksi koetut koulutukset ovat viestintään ja tapahtumajärjestämiseen liittyvät koulutukset. Niin ikään yhdistysten johtamiseen ja hallintoon liittyvät koulutukset koettiin yhdistyksille hyödyllisiksi. Ohjaajakoulutuksista hyödyllisin koulutus olisi ikääntyvien vertaisohjaajakoulutus.

(kuvio 3)

Kuvio 3. Yhdistyksille hyödyllisimmiksi koetut koulutukset.

Yhteistyö sekä hyvinvoinnin ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Yhdistysten yhteistyökumppaneista tärkein oli selkeästi kotikunta/-kaupunki, jonka kanssa yhdistyksistä lähes 80 % on tehnyt yhteistyötä viimeisen vuoden aikana. Muita tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat muut paikallisyhdistykset (51 %) ja järjestöt (47 %). Kysyttäessä millaista yhteistyö on, selvisi, että yhteistyö liittyy useimmiten eri tapahtumiin (79 %), tai toimitiloihin (57 %). Kun kysyttiin toimijoita kenen kanssa yhteistyötä halutaan tehdä, nousi niin ikään kotikunta/-kaupunki (37 %) toivotuimmaksi yhteistyökumppaniksi, mutta lähes yhtä toivottua oli yhteistyö muiden paikallisyhdistysten (35 %) kanssa.

Kartoituksessa kysyttiin myös liikunnallisen toiminnan roolia yhdistystoiminnassa. Noin puolet (47 %) vastaajista tarjoaa säännöllistä liikunnallista toimintaa ja hiukan yli puolella vastanneista yhdistyksistä (52 %) liikunta on mukana erilaisissa tapahtumissa. Yhdistyksistä 38 % olisi halukkaita lisäämään liikunnallista toimintaansa. 6 %:lla vastanneista yhdistyksistä hyvinvoinnin ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen ei vastaajan mukaan kuulu yhdistyksen toimintaan.

Johtopäätökset

Kartoitus vahvisti käsitystä yhdistysten tarpeista ja haasteista. Tiedossa yleisesti on yhdistystoiminnan haasteellinen vapaaehtoistoimijoiden rekrytointi. Hankkeemme alkumetreillä toteutetut kuntatapaamiset ja niissä käydyt keskustelut paikallisesta yhdistystoiminnasta saivat pitkälti vahvistusta yhdistyskentältä saatu- jen kartoitusvastausten perusteella. Kuitenkin joitain yllätyksiäkin kartoitus antoi, esim. että tiettyjä koulu- tusteemoja toivotaan yhä uudelleen myös kunnissa, joissa niitä on vasta järjestetty. Tämä ehkä johtuu va- paaehtoistoimintaan yleisesti liittyvästä avainhenkilöiden vaihtuvuudesta ja siksi koulutusten uudelleen jär- jestämiselle on tarvetta. Yhdistyksistä hyvinvointia -hankkeen tavoitteena on lisätä paikallisten yhdistysten osaamista etenkin kaikille yhdistyksille tärkeisiin teemoihin, kuten johtamiseen, hallintoon sekä viestintään liittyen. Hanke tulee pitkin toimintakauttaan järjestämään koulutuksia kartoituksessa nousseiden tarpei- den pohjalta.

Haasteiden ja koulutustarpeiden lisäksi kartoituksesta nousee esiin halu lisätä ja kehittää yhteistyötä. Vaikka paikallista yhteistyötä tehdäänkin varmasti jo paikoin aktiivisesti, ei sitä varmaan koskaan tule tehtyä liikaa. Mikäli nyt yhdistysten hallituksissa vaikuttavat henkilöt ja muut yhdistysaktiivit tekisivät entistä aktii- visemmin yhteistyötä yli yhdistysrajojen, voisi lisääntyvä yhteistyö tuoda kenties uutta virtaa ja uusia aja- tuksia yhdistysten toiminnan kehittämiseen. Kun huomioon otetaan myös yhdistysten yhteinen haaste, eli uusien aktiivisten toimijoiden rekrytointi ja aktiivisten toimijoiden vähyys, voisi yhteistyötä tekemällä va- paaehtoistoimijoiden jaksamista mahdollisesti myös parantaa. Yhteistyö voisi siis vähentää vapaaehtoisten työtaakkaa, kun asioita tehtäisiin yhdessä. Voisivatko esim. urheiluseurat tehdä enemmän yhteisiä talkoita tai yhteisharjoituksia? Voisiko eläkeyhdistyksillä tai erityisryhmillä olla enemmän yhteisiä liikuntaryhmiä tai kokoontumisia? Useimmiten yhteistyö liittyy tapahtumiin, mutta voisiko yhteistyötä lisätä säännölliseen viikoittaiseen tai kuukausittaiseen toimintaan? Näitä kysymyksiä tullaan varmasti pohtimaan jatkossa vielä lisää. Paikallisesti tehty yhteistyö näyttäytyy myös yhdistysten ulkopuolelle positiivisena ja vetovoimaisena tekijänä, mikä voisi houkuttaa myös uusia ihmisiä mukaan yhdistysten toimintaan.

Lähes 40 % vastanneista yhdistyksistä olisi kiinnostuneita lisäämään liikunnallista toimintaansa. Tämä on varsin positiivinen asia, sillä vastaajista vain noin joka kuudes oli perinteinen liikunta- tai urheiluseura. Niin ikään lähes puolella vastanneista yhdistyksistä liikunnallinen toiminta kuuluu jo nyt säännölliseen toimin- taan. Hankkeessamme tulemme mielellämme kehittämään uusia avauksia ja toimintamalleja liikunnallisen toiminnan lisäämiseksi yhteistyössä yhdistysten kanssa.